

Izajáš 53,1-6 (Velký pátek 2014)

¹Kdo uvěří naší zprávě? Nad kým se zjeví paže Hospodinova? ²Vyrostl před ním jako proutek, jak oddenek z vyprahlé země, neměl vzhled ani důstojnost. Viděli jsme ho, ale byl tak nevzhledný, že jsme po něm nedychtili. ³Byl v opovržení, kdekd se ho zřekl, muž plný bolestí, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. ⁴Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen. ⁵Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. ⁶Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech.

Kdo uvěří naší zprávě? A nad kým se zjeví Hospodinova paže? - Ptá se dvěma otázkami prorok na začátku písničky o trpícím služebníkovi. Na co se ptá? Co ty jeho otázky znamenají?

Kdo uvěří našemu kázání? Ptá se na víru posluchačů. A jelikož jsme na půdě Bible, tak můžeme docela přesně určit, co to znamená, jestliže se někdo ptá na víru. Rozhodně se neptá na jejich momentální vnitřní rozpoložení - jak jste na tom uvnitř, jak jste naladěni, v jakém stavu je Vaše duše - jste nakloněni něco přijmout, nechat se opít rohlíkem, či jste spíš uzavřeni, máte dneska duši na petlici? Tak na tohle se biblický prorok skutečně neptá. To je mu doslova ukradené, pakliže by to biblického svědka vůbec napadlo, že to může souviset se slovem "víra". Ne, to on zcela jistě neznal a proto ho to taky nezajímá, jak je člověk zrovna nakloněný něco přijmout.

Biblický autor, když použije slovo víra, mluví daleko víc o Bohu, než o člověku. Protože jemu je nad míru jasné, že bez boží věrnosti k nám lidem jsou všechna lidská vnitřní rozpoložení tak trochu na draka. A naopak, zůstal-li Bůh věrný nám lidem, nezapomněl-li na nás, pak máme dobrou budoucnost zaručenou a žádné naše aktuální rozpoložení to nemůže zrušit. Ať už jsi zrovna ve zbožném nadšení a srdce jakoby se ti samo otevíralo, nebo tě svírají pochybnosti a strachy, nemůže to narušit boží zaslíbení vyslovená nad tvým životem.

Prorok se tedy ptá: Kdo rozpozná v naší zprávě věrnost Boží? Kdo nalezne v našem kázání ujištění o tom, že Bůh je věrný a lze na něj spolehnout? Pro koho to nebudou jen slova pro slova? Komu se to stane ujištěním a osobním potvrzením, že se může na Boha spolehnout? Protože Bůh nám věří dřív, než my vůbec řešíme, jak na tom uvnitř jsme.

Druhá prorokova otázka vlastně míří stejným směrem. "Nad kým se zjeví Hospodinova paže?" Co symbolizuje zdvižená paže, to my lidé vyrostlí v obklíčení obřích vojáků se zdviženými pažemi dobře víme. Bývaly kdysi takové doby, kdy jsme chodili do školy kolem nadlidsky obrovského vojáka se zdviženou paží, který měl nad hlavou samopal vzor Špagin. Jiný zase vystačil se zařatou pěstí, další zas ve stejně zdvižené ruce drželi prapor. Zdvižená paže byla a je v celých lidských dějinách symbolem moci, symbolem vítězné vlády. Jen se mění typy zbraní a barvy praporů, kyje za oštěpy, oštěpy za meče, meče za samopaly, samopaly za pochodně.

Biblický svědek se tedy ptá: V kom bude odhaleno vítězství boží? Kdo objeví boží moc v našem kázání? Kdo v něm odhalí životní výhru?

Tak o čem (u všech všudy) bude to tvoje kázání? - mohl by se ptát člověk, který má to štěstí, že nikdy neslyšel píseň o trpícím služebníkovi. Proč tolik ostychu? Proč ten dvojité otazník v předznamenání?

My na ty otázky můžeme celkem rychle odpovědět. Kdo nalezne v našem kázání ujištění o boží věrnosti? No, proroku, tak poslouchej: Málokdo, skoro nikdo! Skoro nikdo tomu neuvěří. Skoro nikdo v tom nenalezne výhru a důkaz boží věrnosti. Tak takhle to vypadá.

Co jiného bys čekal, když zpíváš o služebníkovi, s nímž bylo obtížné setkat se jen pohledem? Tak byl nevzhledný, zbídačený, nemocný, ztrápený. Cos čekal, když jsi mu vzal

veškerou důstojnost? Když jsi ho nechal klesnout až do stavu, na nějž je člověku těžké jen podívat se, natož aby po něm někdo toužil a vyhledával ho.

"Byl opovržen a opuštěn lidmi", zpíváš, "muž bolesti a nemoci znalý a jakoby Boží tvář byla před ním skryta, a tak jsme s ním přestali počítat."

Tos' měl, proroku, pravdu, jestliže tě přepadaly od počátku pochybnosti nad úspěchem této písni mezi lidmi. Protože v tomhle člověku snad nikdo nebude hledat božího služebníka nebo boží vzkaz. Kdekdo se ho zřekl - sám přiznáváš. A to ses mohl ve své době ještě spoléhat na to, že smysl toho všeho vysvětlíš odkazem na náboženskou obětní praxi. Tím jsi to mohl vysvětlit v dávných dobách, kdy oběť patřila do běžného lidského života. Kdy oběť, sebeodevzdání, bylo součástí normálního života. Ale co dneska my?

Co dnes, kdy sebe-vydání se ve prospěch druhých není běžnou normou už ani v rodinách, dokonce ani v mateřství? Budeme ještě rozumět božímu vzkazu skrze služebníka, který na sebe bere nemoci druhých? A bolesti druhých a nevěry druhých?

"Naše nemoci on nesl a naše bolesti vzal. My jsme mysleli, že je zasažen, že je zbitý Bohem a ponížen. On však byl proboden našimi nevěrnostmi, rozdrčen našimi nepravostmi. Trestání snášel pro náš pokoj, v jeho jizvách nastalo naše uzdravení."

Kdo uvěří této zprávě? Kdo v ní pozná zdviženou boží paži? Slovo vítězství dnes znamená něco diametrálně odlišného. Bude to prohlášeno za nechutné trápení, za lidskou prohru, popřípadě za boží zvrácenost. Kdo v tom najde svoje uzdravení, úlevu od bolesti, odpuštění nevěrností, pro sebe pokoj?

"Zabloudili jsme jako ovce, každý se obrátil na svou cestu..." - v tom ses proroku strefil. Ve všem ostatním jsme odsouzeni k míjení, k neporozumění - k tomu, aby nám byla zpráva o boží věrnosti skryta.

Kdo dnes ví, že oběť napomáhá životu? Že sebeodevzdání jednoho člověka druhému svou silou překonává hranici smrti? Kdo dnes ví, že tenhle obsah mělo ve starých dobách i slovo "láska"? A že v lásce (každého druhu) byl vždycky aspoň kousíček oběti, alespoň jedno odevzdání se vším všudy?

Máme nad tím brečet na svátek boží oběti - božího odevzdání se nám lidem? Bylo by to na místě. Ne protože bychom mohli vidět dnešní svět černě. To bychom asi oprávněně mohli, ale ten pláč má daleko hlubší důvod. Je to pláč nad sebou. Nad jizvami, nemocemi a vinami, které někdo nesl spolu se mnou - spolu s každým z vás - a my jsme díky tomu nemuseli naprosto otupět, nemuseli jsme rezignovat nad sebou.

V tomhle vnitřním pláči se rodí naděje. Naděje na to, že přijde den a my opět porozumíme té boží zprávě, pochopíme cenu sebeobětování se božího služebníka. A pak budeme moci spatřit, že takové oběti nám bylo třeba. A je nutné z ní žít, abychom mohli mít naději na dobrou budoucnost. Spatříme, že oběť váže dohromady lidi, kteří by jinak neměli sílu se ani potkat, natož spolu zůstat. Oběť váže dohromady ty, kteří trpí, s těmi kdo zůstávají u jejich lůžka. Oběť váže dohromady ty, kteří byli nevěrní, s těmi, kdo je přesto milují. Oběť váže dohromady ty, kteří si počínají sobecky, s těmi, kdo snášejí jejich zraňování.

Máme naději, že i dnes aspoň hrstce lidí na každém místě našeho světa bude zjevena paže Boží v trpícím služebníku. A oni pochopí, že ti, kdo jsou ochotni se obětovat, ti drží náš svět pohromadě a vnášejí do něj naději. Každý jeden takový člověk (ať je tzv. věřící či tzv. nevěřící) vyváží svým postojem sebe-vydání se tisícovku jiných, kdo se jen vezou, kdo chtějí jen brát, kdo chtějí žít jen za sebe.

Jeden takový boží služebník svým odevzdáním se pro druhé zachránil naději pro celé lidstvo.